

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารและความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้สมรส
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารและความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ของผู้สมรสที่มีภูมิหลังแตกต่างกันในด้าน เพศ อายุ ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

การวิจัยส่วนที่ 2

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารระหว่างผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงและผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

2. สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ
2. ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงใช้การสื่อสารแบบไม่สอดคล้องอันได้แก่ แบบตำหนิผู้อื่น แบบคล้อยตาม แบบเฉยใจ และแบบยึดติดเหตุผล น้อยกว่าผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สมรสที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสของตน

การวิจัยส่วนที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยส่วนที่ 1 ได้แก่ ผู้สมรสที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสของตน ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป และมีระยะเวลาการสมรสไม่ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 325 คน แบ่งเป็น ชาย 142 คน และหญิง 183 คน

การวิจัยส่วนที่ 2

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้สมรสที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง และ ผู้สมรสที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาจากการวิจัยในส่วนที่ 1 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

ผู้วิจัยจำแนกผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง ได้แก่ ผู้สมรสที่มีคะแนนความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 คน ตั้งแต่ 1 SD ขึ้นไป ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน

ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ได้แก่ ผู้สมรสที่มีคะแนนความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 คน ตั้งแต่ 1 SD ลงมา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนที่ 2 เท่ากับ 104 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 325 คน

4. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการสื่อสารระหว่างผู้สมรส และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้สมรส ที่อาศัยอยู่กับคู่สมรสของตน ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป และมีระยะเวลาการสมรสไม่ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 325 คน แบ่งเป็น ชาย 142 คน และหญิง 183 คน

การวิจัยส่วนที่ 2

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารระหว่างผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงและผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาจากการวิจัยในส่วนที่ 1 จำนวน 104 คน แบ่งเป็น ผู้สมรสที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง จำนวน 48 คนและผู้สมรสที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ จำนวน 56 คน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบวัด 2 ฉบับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบวัดการสื่อสารของผู้สมรส

ตอนที่ 3 แบบวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ

1.1 ผู้วิจัยติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

1.2 วิจัยติดต่อกลุ่มตัวอย่างผ่านทางผู้รู้จักเป็นการส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

2. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนเป็น 2 ลักษณะ

2.1 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยติดต่อกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ไปขอรับแบบสอบถามคืนตามวันและเวลาที่นัดหมายไว้กับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยติดต่อกลุ่มตัวอย่างผ่านทางผู้รู้จักเป็นการส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจากผู้รู้จักเป็นการส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่างตามวันและเวลาที่นัดหมายไว้ผู้รู้จักเป็นการส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่าง

3. จากการเก็บข้อมูลทั้งสองลักษณะผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 430 ชุด และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 376 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.44 ผู้วิจัยได้คัดแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ออกจำนวน 51 ชุด คงเหลือแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 325 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75 ของแบบสอบถามที่แจกไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1

1. ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้งหมด

1.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสื่อสารจำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษาของผู้สมรสและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

1.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในชีวิตสมรสจำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษาของผู้สมรสและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

2. วิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม แยกตามตัวแปรภูมิหลัง โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของการสื่อสารและความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้สมรส โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษาของผู้สมรสและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนการสื่อสารของผู้สมรสที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงและผู้สมรสที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที

(t- independent test)

8. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การสื่อสารของผู้สมรส

1.1 การสื่อสารของผู้สมรสจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการวิจัยพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 325 คน ผู้สมรสใช้การสื่อสารแบบสอดคล้อง (M =3.23) และแบบยึดติดเหตุผล (M =3.09) ในระดับปานกลาง ใช้การสื่อสารแบบคล้ายตาม (M =2.66) และแบบเฉยใจ (M =2.55) ในระดับค่อนข้างน้อย และใช้การสื่อสารแบบตำหนิผู้อื่นในระดับน้อย (M =2.34) (ตารางที่3)

1.2 การสื่อสารของผู้สมรส จำแนกตาม เพศ อายุ ระยะเวลาการสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

เพศ

ผู้สมรสหญิงใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้สมรสชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 5)

อายุ

ผู้สมรสที่มีอายุแตกต่างกันใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องแตกต่างกัน(ตารางที่ 5) แต่ไม่พบความแตกต่างในรายคู่ของอายุ

ระยะเวลาการสมรส

ผู้สมรสที่มีระยะเวลาในการสมรส 2- 10 ปีใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้สมรสที่มีระยะเวลาในการสมรส 11 – 25 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 6)

จำนวนบุตร

ผู้ที่ไม่มีบุตรใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้ที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป (ตารางที่ 7)

ระดับการศึกษา

ผู้สมรสที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้สมรสที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพลงไป(ตารางที่ 8)

การสื่อสารแบบไม่สอดคล้อง พบว่า ผู้สมรสที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีใช้การสื่อสารแบบยึดติดเหตุผลมากกว่าผู้สมรสที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพลงไป (ตารางที่ 11)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 10,000 บาทต่อเดือนใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 9)

การสื่อสารแบบไม่สอดคล้อง พบว่า ผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 30,000 บาท ต่อเดือนใช้การสื่อสารแบบตำหนิผู้อื่นมากกว่าผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่า 30,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 10) และผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ย 30,001 - 60,000 บาทต่อเดือนใช้การสื่อสารแบบยึดติดเหตุผลมากกว่าผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 12)

1.3 การสื่อสารระหว่างผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงและผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ

ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงจะใช้การสื่อสารแบบตำหนิผู้อื่นและแบบเฉยใจ น้อยกว่าผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ นอกจากนี้ ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงใช้การสื่อสารแบบยึดติดเหตุผลมากกว่าผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ แต่ใช้การสื่อสารแบบคล้อยตามไม่แตกต่างกัน

2. ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้สมรส

ระดับการศึกษา

ผู้สมรสที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้สมรสที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพลงไป (ตารางที่ 13)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท 30,001-60,000 บาท และ60,001 ขึ้นไป มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้สมรสที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทลงมา ผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 30,001-60,000 บาท และ60,001 ขึ้นไป มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้สมรสที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001- 30,000

บาท (ตารางที่ 14) จึงสรุปได้ว่าผู้สมรสที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่าผู้ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ

9. ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาการสื่อสารและความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้สมรสในครั้งต่อไป ควรใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดลึกซึ้งเพิ่มขึ้น โดยใช้การเก็บข้อมูลจากแบบวัดร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงเหตุผลของการเลือกใช้ลักษณะการสื่อสารแบบต่างๆ ความพอใจต่อลักษณะการสื่อสารของผู้สมรสแบบต่างๆ เป็นต้น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล เพื่อขยายฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารและความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้สมรส

2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร อันส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารและอาจทำให้เกิดความขัดแย้งได้ เช่น ทักษะการสื่อสารของผู้ส่ง-รับสารที่มีต่อกัน การแปลความของผู้ฟัง วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ความคาดหวังของผู้ฟังที่มีต่อผู้พูด เป็นต้น

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารและความพึงพอใจในชีวิตสมรส ที่มีปัจจัยอื่นๆที่ไม่ได้ศึกษาในการวิจัยนี้มาศึกษา เช่น อายุของบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านที่อยู่อาศัย การมีหนี้สิน ค่าใช้จ่ายในครอบครัว รายรวมของคู่สมรสสุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายของครอบครัว เป็นต้น

4. ผลการศึกษา พบว่า ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่า และใช้การสื่อสารแบบไม่สอดคล้องน้อยกว่าผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ซึ่งหมายความว่า ผู้สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงเลือกใช้การสื่อสารแบบสอดคล้องมากกว่าการสื่อสารแบบไม่สอดคล้อง ดังนั้น การสื่อสารแบบสอดคล้องจึงอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้สมรสมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สำหรับงานด้านจิตวิทยาการปรึกษา ควรมีการส่งเสริมให้ผู้รับบริการใช้การสื่อสารแบบสอดคล้อง และลดการใช้การสื่อสารแบบไม่สอดคล้อง เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ใกล้ชิด